

**Laboratori de Direcció d'Actors i Escenificació**

Codi: 43152

Crèdits: 6

| Titulació               | Tipus | Curs | Semestre |
|-------------------------|-------|------|----------|
| 4313879 Estudis Teatral | OT    | 0    | 1        |

**Professor/a de contacte**

Nom: Merce Saumell Verges

Correu electrònic: Desconegut

**Equip docent**

Elisabeth Escude Galles

**Utilització d'idiomes a l'assignatura**

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

**Prerequisits**

ET

**Objectius**

El mòdul consisteix en un treball pràctic amb actors professionals que es vincularà a una hipòtesi de construcció global d'un espectacle. L'objectiu és proporcionar a l'alumne referents avançats relatius a les metodologies amb les quals realitzar investigacions pràctiques en el camp dels processos creatius lligats a l'espectacle teatral. El mòdul començarà amb una introducció sobre la teoria de l'escenificació i els seus processos creatius. Sobre aquesta base, el mòdul desenvoluparà un laboratori de direcció d'actors. El treball girarà al voltant de la recerca i la reflexió de metodologies eficaces. Paral·lelament, es dissenyarà un projecte d'escenificació que haurà de ser coherent amb la metodologia de direcció d'actors proposada. El professor donarà suport al treball a l'aula, bo i aportant possibles eines teòriques i pràctiques.

**Competències**

- Aplicar mètodes de recerca en les diferents disciplines d'estudi de les arts escèniques segons els marcs conceptuals pertinents.
- Complir els codis deontològics inherents a l'activitat de la recerca.
- Planificar i dissenyar una recerca original i personal sobre un aspecte relacionat amb les arts escèniques.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Transferir en l'àmbit conceptual el saber pragmàtic dels processos escènics per elevar la pràctica al pla de la recerca.
- Treballar en un equip multidisciplinari en entorns diversos.

## Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar les eines conceptuais que permetin descodificar un procés de direcció d'actors i intervenir-hi eficaçment.
2. Aplicar mètodes de recerca pràctica en l'àmbit de la direcció d'actors segons els paradigmes conceptuais propis de la matèria.
3. Complir els codis deontològics inherents a l'activitat de la recerca.
4. Crear relacions entre el treball de recerca amb els actors i la construcció global de l'espectacle.
5. Formular conceptualment els problemes, els assoliments i la lògica interna implícita en la recerca pràctica relativa a la direcció d'actors.
6. Objectivar els processos creatius de direcció d'actors i les diferents intervencions que permetin situar-los en el pla de la recerca pràctica.
7. Planificar i dissenyar una recerca original en l'àmbit de la direcció d'actors, defensant la metodologia necessària en funció de les variables tècniques, ètiques i estètiques del procés.
8. Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
9. Que els estudiants sàpiguin comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
10. Treballar en un equip multidisciplinari en entorns diversos.

## Continguts

1. Escenificació. Coneixement teòric i pràctic dels procediments centrals de l'escenificació. Estudi de conceptes i de diversos mètodes analítics que s'hi poden aplicar, tot fent referència a la seva fonamentació teòrica. Reconeixement de diversos models teatrals i de la seva influència en el procés d'anàlisi i definició del treball amb els actors.
2. El teatre com a Sistema de Comunicació. Definició general. Teoria General de Sistemes. Valor comunicatiu de tots els elements escènics. Sistema de comunicació intern i sistema de comunicació extern. La relació amb l'espectador.
3. El concepte d'acció Definició general. Acció verbal, acció psicològica, acció física i acció psicofísica. Acció interna i acció externa. Conceptes bàsics per a l'anàlisi de l'acció: circumstàncies, objectius, conflictes, tendències, obstacles...
4. El procés d'anàlisi de l'acció. Establiment de circumstàncies i estudi de la situació. Situació quotidiana i situació escènica. El paper de la imaginació: lògica quotidiana i lògica creativa. El paper de la imaginació. Lògica i coherència de les accions respecte al projecte creatiu. Anàlisi estímulo-resposta. Acció possible i acció impossible. Acció poètica.
5. Determinació de l'espai i inici del moviment Definició de lloc. Estudi de les proporcions. Tot comunica. Anàlisi de l'impuls del moviment. L'acció física: sentit de l'acció física en un espai determinat. Fer, no fer i deixar de fer. El significat de moviment i la distància. Concepte de planificació.
6. L'acció com a element constructiu del sentit i de la forma. L'estructura lògica de l'acció en el context habitual i en el context escènic. L'ús de l'acció com a motor de l'escenificació. L'espectador com a punt de referència i com a terme de diàleg.
7. Dramatúrgia del Director. L'actitud i presència del director. La seva "segona naturalesa". Enfocament dialògic amb l'actor. Nivells d'organització. Metodologies i tècniques en la direcció d'actors. Referents: Stanislavsky, Chejov, Meyerhold, Barba, Clurman, Bogart, Mitchell, entre d'altres.

## Metodologia

La dinàmica del laboratori és eminentment pràctica. Els alumnes s'enfrontaran a diversos exercicis que permetran abordar, per part del professor, aspectes teòrics que es plantegen dins l'assignatura. El curs s'estructura de la manera següent:

Es treballarà en grups (el número dels quals dependrà dels alumnes matriculats a l'assignatura) i que farà propostes diverses d'escenificació que denotaran les múltiples formes d'abordar un mateix text i les diferents creacions de sentit segons s'empren els diversos signes teatrals.

Si bé els estudiants han de fer aquest tast de treball d'escenificació imprescindible, la matèria està adreçada a la direcció d'actors: el treball amb intèrprets professionals i la investigació sobre aquest aspecte de la direcció escènica serà la finalitat de l'assignatura. El professor, en aquesta pràctica directa en l'escena, inspirarà les eines per tal que l'alumnat adquireixi i aprofundeixi en el terreny de la direcció d'actors.

Fruit d'aquest procés, el professor demanarà tasques individuals adequades als seus perfils i interessos.

Les sessions seran tutoritzades pel professor. Les hores de tutoria es dedicaran al seguiment dels exercicis i treballs pràctics plantejats, en grup i de manera individual.

## Activitats formatives

| Títol                                                                       | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge      |
|-----------------------------------------------------------------------------|-------|------|-------------------------------|
| Tipus: Dirigides                                                            |       |      |                               |
| Classes magistrals/expositives, resolució d'exercicis, pràctiques d'aula    | 30    | 1,2  | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 |
| Tipus: Supervisades                                                         |       |      |                               |
| Aprenentatge cooperatiu, debats, presentació de treballs pràctics, tutories | 60    | 2,4  | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 |
| Tipus: Autònomes                                                            |       |      |                               |
| Lectura d'articles o textos d'interès, estudi personal                      | 60    | 2,4  | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 |

## Avaluació

### A. Exercicis pràctics que haurà de realitzar l'alumne

1. Projecte d'escenificació en grups segons el material que porti el docent.
1. A partir d'aquest projecte comú, treballar el material amb els intèrprets professionals de manera individual, segons la proposició de diversos models d'acció. Preparació i execució d'aquest material proposada pel professor per comprovar, a partir de la hipòtesi proposada pels alumnes, els canvis de sentit provocats pels canvis de model d'acció. Anàlisi de l'acció percebuda. Pràctica de l'observació i capacitat de percepció de l'acció i el seu significat. Generar l'acció actoral.
1. Reelaboració del projecte d'escenificació d'un text seguint els criteris d'anàlisi i projecció estudiats en el curs. Treball d'investigació personalitzat a partir de la pràctica que s'ha experimentat.

### B. Aspectes generals

Partint de la base que l'avaluació és continuada, per a l'avaluació es tindrà en compte:

- Assistència (mínim per a ser avaluada 80%) i seguiment i participació en el curs.
- Aportacions individuals al treball pràctic amb els actors (40%).

- Aportacions individuals a la reflexió conceptual sobre diferents metodologies de direcció d'actors durant les classes ( 20%).

- Lliurament del projecte d'escenificació grupal i individual (40%), dels quals s'avaluarà: Presentació. Expressió. Comprensió i ús adient dels conceptes treballats. Adequació i comprensió dels processos i mètodes d'anàlisi emprats. Coherència interna de les propostes d'anàlisi i d'escenificació presentades.

## Activitats d'avaluació

| Títol                               | Pes  | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge      |
|-------------------------------------|------|-------|------|-------------------------------|
| Assistència a les tutories          | 30 % | 0     | 0    | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 |
| Assistència i participació a l'aula | 40 % | 0     | 0    | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 |
| Lliurament d'informes i treballs    | 30 % | 0     | 0    | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 |

## Bibliografia

Abirached, Robert (1994): *La crisis del personaje en el teatro moderno del teatro*. Madrid: Publicaciones de la ADE.

Ayckbourn, Alan (2011): *Arte y oficio del teatro*. Barcelona: Ma non troppo.

Boal, Augusto (2002): *Juegos para actores y no actores*. Barcelona: Alba.

Bogart, Anne (2007): *Los puntos de vista escénicos*. Madrid: Publicaciones de la ADE.

Brecht, Bertolt (1986): *Quatre converses sobre teatre. La compra del llautó*. Barcelona: Edicions 62.

Brook, Peter (2015): *El espacio vacío. Arte y técnica del teatro*. Barcelona: Península.

Brook, Peter (1994): *La puerta abierta*. Barcelona: Alba.

Chéjov, Michael (1999): *Sobre la técnica de la actuación*. Barcelona: Alba.

Clurman, Harold (1997): *On directing*. Ed Fireside Book.

Delgado, Maria i Heritage, Paul (1996): *In contact with the gods? Directors talk theatre*. Manchester and New York: Manchester University Press.

Desuché, Jacques (1966): *La técnica teatral de Bertold Brecht*. Barcelona: Libros Tau.

Donnellan, Declan (2004): *El actor y la diana*. Madrid: Fundamentos.

Grotowsky, Jerzy (1987): *Hacia un teatro pobre*. Madrid: Siglo XXI editores.

Hagen, Uta (2002): *Un reto para el actor*. Barcelona: Alba.

Melendres, Jaume (2006): *La direcció dels actors*. Barcelona: Institut del Teatre.

Meyerhold, Vsevolod (1992): *Textos teóricos*. Madrid: Publicaciones de la ADE.

Mitchell, Katie (2018): *L'ofici de dirigir*. Barcelona: Institut del teatre, Angle.

Simó Viñes, Ramon (1988): *La retòrica de l'emoció. Aproximació al sistema Stanislavski*. Barcelona: Institut del Teatre.

VVAA (2017): *La mirada obscena*. Barcelona: Comanegra.